

بررسی عوامل مؤثر در تحول و انگیزش دعا در کودکان
ونوجوانان دختر و پسر اول متوسطه شهرستان بابل

استاد راهنما: دکتر حسینعلی سرگزی

محققین:

حمیده نقی زاده
یاسمن رمضان پور
زینب پور بابا

پاییز ۱۳۹۷

بسم الله الرحمن الرحيم

تقديم به پیشگاه مقدس آقا امام زمان (عج) و شهدای
مدافع حرم که تا پای جان خویشتن ایستادند و کمرخم
نکردند تا جام شیرین شهادت را سر کشیدند.

تقدیر و تشکر

با سپاس فراوان از استاد گرامی دکتر حسینعلی سرگزی که در پیشبرد این مقاله چراغ راه ما بودند و همچنین با تشکر فراوان از استاد سرکار خانم بنت الهدی جعفرزاده به دلیل یاری ها و راهنمایی های بی چشم داشت که در سختی های راه همراهان بودند و تمامی کسانی که در پیشبرد این مقاله یاری مان کردند...

چکیده

این مطالعه با هدف بررسی مراحل تحول و انگیزش دعا برای کودکان ونوجوانان دختر و پسر پایه اول متوسطه انجام و در آن تلاش گردیده تا ضمن شناسایی عواملی تأثیر گذار در تحول محتوا و انگیزش دعا به این سوال پاسخ داده شود که آیا عملکرد های فردی و اجتماعی در دعاهای کودکان و نوجوانان موثر است؟ تحقیق از نوع تحقیقات توصیفی و روش بکار رفته در این مطالعه پیمایشی بوده است. داده ها متناسب با اهداف و سؤالات تحقیق با استفاده از پرسشنامه محقق ساخته جمع آوری و روایی ابزار با استفاده از روش روایی صوری و پایایی ابزار نیز با استفاده از آلفای کرانباخ مورد تأیید قرار گرفته است. جامعه آماری مورد مطالعه شامل کودکان دختر و پسران مدارس اول متوسطه شهرستان و حجم نمونه با استفاده از جدول مورگان ۳۸۴ نفر تعیین که جهت افزایش اعتماد به ۴۰۰ نفر افزایش یافت. توصیف و تجزیه داده ها در دو سطح توصیفی و استنباطی با استفاده از نرم افزار **spss** انجام گردید. از مهمترین نتایج این مطالعه می توان به وجود رابطه بین خانواده، رسانه، دوستان، مدرسه، امید، سلامتی و بلوغ با میزان تحول دعا اشاره نمود.

واژگان کلیدی:

خانواده-امید-رسانه - دوستان - مدرسه - سلامتی - تحول دعا

فهرست مطالب

فصل اول کلیات	۱
مقدمه	۲
۱-۱ تعریف و تبیین	۳
۲-۱ ضرورت موضوع	۴
۳-۱ اهداف پژوهش	۵
۴-۱ سوالات تحقیق	۶
۵-۱ فرضیات تحقیق	۶
۶-۱ پیشینه تحقیق	۷
۷-۱ مفهوم شناسی	۸
فصل دوم پیشینه	۱۰
مقدمه	۱۱
جایگاه دعا از نظر معصومین	۱۲
تحول محتوا و انگیزه های دعا از دیدگاه روانشناسان	۱۴
درخواست مادی	۱۵
درخواست معنوی	۱۵
بیان علت دعا برای کودکان و نوجوانان	۱۵
۱-۲ تاثیر امید بر تحول دعای کودکان	۱۶
۲-۲ خانواده	۱۷
۱-۲-۲ مشاجرات خانوادگی	۱۹
۲-۲-۲ تاثیر طلاق بر دعاهای کودکان و نوجوانان	۲۱
۳-۲-۲ تاثیر اشتغال مادر بر روی دعا	۲۴
۴-۲-۲ تاثیر اعتیاد والدین بر روی دعا	۲۶
۳-۲ تاثیر دعا بر سلامتی و سلامتی بر دعا	۲۸

دانش آموزان با مفاهیم و چرایی های دعا آشنا شوند.

با توجه به تأثیر گذاری امید در گرایش به دعا، پیشنهاد می گردد تا عوامل تقویت کننده امید شناسایی و در جهت تقویت آنها اقدام گردد.

با توجه به تأثیر گذاری بلوغ و سلامتی در گرایش به دعا، پیشنهاد می گردد تا به کمک کارشناسان عوامل تقویت کننده سلامتی شناسایی و در جهت تقویت آنها اقدام گردد.

۵-۴-۲ پیشنهاد های پژوهشی

از آنجا که سنجش عوامل موثر بر تغییر و تحولات محتوای دعا بر کودکان و نوجوانان دوره اول متوسطه شهرستان بابل اقتضات خاص خود را دارد و عوامل متعددی نظیر نوع رفتار کارشناسان و متولیان امر آموزش، نوع نگارش مدیران آموزشی نسبت به تأثیر انجام چنین مطالعاتی و عکس العمل های آشکار و پنهان آنها نسبت به تأثیر اقدامات انجام شده در دسترسی به نتایج مورد نظر، می تواند تا حدودی بر نتیجه تحقیق تأثیر گذار باشد. پیشنهاد می شود محققان علاقه مند اقدام به مطالعه پیرامون اثرات عوامل یاد شده در فراگیر نمودن آموزش های اعتقادی در بین کودکان و نوجوانان استان مازندران نمایند. لذا در ذیل در جهت ایجاد پیوستگی فرآیند تحقیقات و از همه مهم تر کاربردی نمودن تحقیقات، به ارائه برخی پیشنهاد های پژوهشی برای استفاده محققین و اساتید می پردازیم.

۱- به پژوهشگران علاقه مند به این موضوع پیشنهاد می شود که به مباحث مرتبط با سطح فرهنگی اقتصادی خانواده پردازند.

۲- بررسی نقش پررنگ فضای مجازی در شکل گیری اعتقاد به دعا در ذهن کودکان.

- ۳- بررسی تاثیر مدیریت مدارس در ایجاد برنامه های مذهبی و اعتقادی در ترویج فرهنگ پرداختن به دعا.
- ۴- تاثیر نقش مساجد در ترغیب کودکان برای شرکت در مراسم های مذهبی.
- ۵- بررسی کارکرد بسیج دانش آموزی در ارتقای سطح معنویت نوجوانان.

منابع

- کتابها :
- *قرآن کریم
- *نهج البلاغه
- ۳- ابن منظور، جمال الدین محمد ،لسان العرب ،جلد ۲ ، ۱۳۸۹ ، بی جا .
- ۴- تمیمی آمدی ، عبدالواحد، غرر الحکم و درر الکلم، هاشم رسولی محلاتی ،جلد ۲ ، چاپ سیزدهم ، بی جا ، ۱۳۹۲ .
- ۵- حر عاملی، محمد بن حسن ،وسایل الشیعه ،بیروت ، آل بیت الحیاء التراث، ۱۴۲۹ق .
- ۶- سالاری محمد رضا ،نظام خانواده در اسلام ،مرکز نشر هاجر، چاپ ۲۰، تابستان ۱۳۹۶ .
- ۷- طباطبایی ، محمد حسین، تفسیر المیزان ، مترجم سید محمد باقر موسوی همدانی .
- ۸- عمید ،حسن ، فرهنگ عمید، چاپ دهم ۱۳۷۷، مدرسه انتشارات امیر کبیر تهران.
- ۹- فراهیدی ،خلیل بن احمد ، العین ، جماعة المدرسین فی الحوزه العلمیه به قم ، موسسه النشر الاسلامی ، قم ، ۱۴۱۴ق .
- ۱۰- قریشی، علی اکبر، قاموس القرآن ، تهران، دارالکتاب الاسلامی ، ۱۳۸۷ .
- ۱۱- قرائتی ، محسن، تفسیر نور، تهران، مرکز فرهنگی درسهای از قرآن، ۱۳۸۰ .
- ۱۲- محمد قمی فر، روش های هدایت رفتاری نوجوان و جوانان تهران ،نشر کامران ۱۳۷۸ .
- ۱۳- کلینی ، ابو جعفر محمد ابن یعقوب ، اصول کافی، تهران ، اسوه : ۱۳۸۱ .
- ۱۴- گوننر ،ری و بیل ، مک آلر کتاب پیشین .
- ۱۶- مجلسی، محمد باقر، بحارالانوار، تهران ، دارالکتاب الاسلامیه ۱۳۶۲ .
- ۱۷- محمدی ری شهری ، محمد ، میزان الحکمه ناشر در الحدیث، تاریخ نشر ۱۳۸۴ .
- ۱۸- مصباحی، علی. روانشناسی رشد ،تهران دفتر همکاری حوزه و دانشگاه .
- ۱۹- معین ،محمد، فرهنگ فارسی معین، بی جا ، بی تا .

۲۰- منصور ، محمود. روانشناسی ژنتیک ، تحول روانی از کودکی تا پیری ، تهران نشر دریا ۱۳۷۲ .

مقالات و نشریات

- ۱- افرامیان ، ندا ، نشریه متانا ، بهمن ۱۳۸۵ .
- ۲- امید بیگی ، مریم ، " ما و آرزوهای کودکانی که دیگر وقتی ندارند" بی جا ، بی تا .
- ۳- امینی ، ابراهیم ، " اسلام و تعلیم و تربیت" ، موسسه بوستان قم ، بی جا ، بی تا .
- ۴- احمدی ، مریم ، فروغ بلوچی ، لیلا کرمیان ، آمنه کریمی ، هاجر کوچک فر ، "مقاله سبک تربیتی اجتماعی در آموزه های اسلامی" ، مدرسه علمیه فاطمه الزهرا ، ویلاشهر ، تابستان ۱۳۹۲ .
- ۵- بشر دوست ، سیمین ، فصلنامه دانش و پوهش در روانشناسی ، رابطه بین تعارضات زندگی زناشویی با سازگاری نوجوانان دختر ، ۱۳۸۸ .
- ۶- بهشتی منطقی ، مقاله بررسی مفاهیم اخلاقی در پویا نمایی عرضه شده برای کودک . بی جا ، بی تا .
- ۷- حسینی خواه ، مقاله ما و آرزوهای کودکانی که دیگر وقتی ندارند ، بی جا ، بی تا .
- ۸- مجله ی حوزه ی دانشگاه ، شماره ۱۹ .
- ۹- سلامت نیوز ، تاثیر طلاق بر کودکان سلامت نیوز تاثیر طلاق بر کودکان ۱۳۹۵/۱۷/۰۴/۱۸ - کد خبر: ۱۸۸۱۸۵ .
- ۱۰- شاملی ، علی عسگری عباس علی ، مقاله مراحل تحول و انگیزش دعا در کودک و نوجوان .
- ۱۱- شیروانیان ، الهه ، فصل نامه سلامت نیوز کارشناس حوزه کودک و نوجوان .
- ۱۲- ، فصل نامه افزایش زمینه های ایجاد وسواس در فرزندان طلاق .
- ۱۳ ضمیری ، محمد رضا ، مقاله تربیت و جامعه ، معرفت شماره ۰۴۵ ، شهریور .

- ۱۴- نشریه طلوع بهداشت ، مقاله تاثیر اعتیاد والدین بر فرزندان سومین کنگره رفتارهای پر خطر. ص ۳۱ پاییز و زمستان ۸۸ دوره ۸ شماره ۳-۴ .
- ۱۵- عظیمی، محمد حسن و شکر خواه، یونس، "مقاله کودک رسانه و ارتباط متقابل"، شماره ۱۳۹۴، ۱.
- ۱۶- علی فروتن، کارشناس و مشاور خانواده ، گروه اجتماعی مشرق ، تاریخ انتشار ۳ اردیبهشت ۱۳۹۳ ، کد خبر ۳۰۳۵۵۱۵ .
- ۱۷- کریمی ، محمد سلیم ، دبیر شورای مبارزه با مواد مخدر استان کردستان، گزارش روزنامه روزان ، تاثیر اعتیاد والدین بر کودک .
- ۱۸- فصل نامه آسیب های پنهان اشتغال مادر بر فرزند، گروه اجتماعی مشرق، تاریخ انتشار ۳ اردیبهشت ۱۳۹۳ ، کد خبر ۳۰۳۵۵۱۵ .
- ۱۹- نوری ، ربابه ، استادیار دانشگاه گروه روانشناسان دانشگاه خوارزمی، فصل نامه سلامت.
- ۲۰- فیلیپ نیومن، باربارا نیومن ، "اثرات تلویزیون بر رشد کودک و نوجوان" ، ترجمه اسماعیل بیابان گرد ، فصلنامه پژوهش و سنجش شماره ۱۵-۱۶ پاییز و زمستان ۱۳۷۷ صفحه ۳۵ .

اینترنتی

- ۱- فصل نامه سلامت نیوز <http://www.ion.ir/News/352997>
- ۲- ربابه نوری استادیار دانشگاه گروه روانشناسان دانشگاه خوارزمی، فصلنامه سلامت اجتماعی و اعتیاد ، شماره ۲ تابستان ۱۳۹۳ صفحه ۲۷-۲۹ .
- WWW.SHAFAGH-IR مقاله تاثیر اعتیاد بر کودکان .
- ۳- حسینی خواه ، مقاله ما و آرزوهای کودکانی که دیگر وقتی ندارند www.irna.ir/fanews/82170834 تهران ایرنا .
- ۴- محمد رضا ضمیری، مقاله تربیت و جامعه ، معرفت شماره ۰۴۵، شهریور ۱۳۸۰ nashriyat.iki.ac.ir